

**FAKULTET
POLITIČKIH
NAUKA**
UNIVERZITET U SARAJEVU
MCMXLIX

**UNIVERZITET U SARAJEVU
FAKULTET POLITIČKIH NAUKA
KOMUNIKOLOGIJA/ŽURNALISTIKA**

FILOZOFIJA MEDIJA

Filozofija i svjesnost u budućnosti

Predmet: Filozofija medija

Mentor: Prof.dr. Fahira Fejzić-Čengić

Ime: Haris Džonlić

Broj indexa: 1067/II-Ž

Odsjek: Komunikologija

Vanredni studij

Sarajevo, maj/svibanj 2021.

Sažetak:

Kroz historiju civilizacija ljudi su težili beskonačnom napretku i budućnosti. Upravo ta budućnost se ogledala u kreiranju strojeva koji su od koristi čovjeku i koji sa godinama napretka postaju sve bliže zamjeni čovjeku, a ne njegovom pomaganju.

Budućnost svijesti tehnologije i samostalne interakcije je jedno od najvećih pitanja današnje filozofije i pitanje budućnosti općenito. Da li čovjek svojim radom, olakšavanjem života pravi novu vrstu svijesti i pojave koja će u konačnici utjecati na svijet koji danas poznajemo? Pitanje budućnosti i pitanje promjena kroz civilizacijske tekovine je predstavljalo vječnu enigmu intelektualaca vremena.

Vrijeme i civilizacije sa sobom uvijek nose promjene, tehnološki na bolje, ali za čovjeka da li je bolje i da li smo došli do tačke „preloma tehnološkog napretka“, zavisi iz koje perspektive se gleda.

Zato filozofija budućnosti zapravo ima šansu tehnološkog uključivanja ili šansu potpunog restarta i početka od osnova. Jednom će se i taj prelomni momenat dogoditi, a do tada valja živjeti.

Ključne riječi: filozofija, budućnost, tehnologija, svijest, ljudi, civilizacije...

Abstract:

Throughout the history of civilizations, people have strived for infinite progress and a great future. It is this future that is reflected in the creation of machines that are useful to man and which, with years of progress, become closer to replacing man, and not his aid.

The future of technology awareness and independent interaction is one of the biggest questions of today's philosophy and a question of the future in general. Does man, by his work, by making life easier, create a new kind of consciousness and phenomenon that will ultimately affect the world we know today? The question of the future and the question of change through the achievements of civilization represented the eternal enigma of the intellectuals of the time.

Time and civilizations always bring with them changes, technologically for the better, but for man whether it is better and whether we have reached the point of "breaking technological progress", depends on the perspective from which we look.

That is why the philosophy of the future actually has a chance of technological inclusion or a chance of a complete restart and starting from scratch. That turning point will happen one day, and we all have to live until then.

Keywords: philosophy, future, technology, consciousness, people, civilizations

...

PITANJA SVIJESTI ROBOTA I BUDUĆNOSTI TEHNOLOGIJE

Pitanja koja nadilaze čovjeka i njegovo upravljanje prostorom i pojavama u njemu su može se reći novijeg datuma. Sa naglim razvojem tehnologije i nauke u posljednja dva, tri stoljeća, došlo je do ideja i filozofija razvoja svijesti tehnologija i napretka civilizacije mimo čovjeka.

Ovaj period (ne)bavljenja humanističkim pristupom ovim temama dalo je vremena i prostora autorima naučne fantastike da kreiraju slike i vizije budućnosti i svijesti života. Budućnost iz djela velikih autora fantastike (Clarke, Asimov, Bradbury...) uveliko je sveprisutna oko nas i u nekom smislu predstavlja viziju razvitka budućnosti i svijesti čovječanstva.

Budućnost kao takva predstavlja jednu veliku platformu mogućnosti i razvitka koja nudi bezbroj mogućnosti i puteva. Čovjek je već od najranijih perioda ljudske interakcije i promišljanja imao želju da predvidi budućnost i da se ponaša i djeluje u skladu sa onim što slijedi. Kroz historiju i civilizacije postojalo je mnogo perioda i pokušaja predviđanja budućnosti i usklađivanja tom periodu, ali ipak budućnost kao nepredvidiva varijabla je ostala dio čovjekovog života na koji on ne može utjecati.

Ono što čovjek današnjice treba da umom i djelovanjem postigne je zapravo otkrivanje tajni prošlosti i pronalazak balansa života između tehnoloških otkrića budućnosti i ravnoteže prirode i života prošlosti. Čovjek kao biće mora da pronađe idealnu protutežu svog života i to predstavlja glavno filozofsko i ljudsko pitanje današnjice i budućnosti. Narušenost balansa između čovjeka, tehnologije i prirode dovodi do narušenog odnosa u životu, stvaranju i zajednici.

Problem sadašnjosti, kao i budućnosti je brzi napredak tehnologija, životnih pomagala, koji iz dana u dan stvaraju neki novi nivo života i svijesti. Životna filozofija dosadašnjih naroda se okretala čovjeku i prirodi. Pojavom i napretkom sistema i tehnologija, način života i filozofija života sve više počinje da se bave tehnologijama i uticajem iste na život zajednice.

Svijest čovjeka i dalje predstavlja najkompleksniji sistem umnog djelovanja koja je skup osjećaja, svjesnosti sebe i okoline i skup promišljanja o potezima

budućnosti. Ono što je pitanje za sve nas je da li će nagli napredak tehnologija stvoriti neki novi vid svijesti upravo tih „umjetnih inteligencija“?

Na šta u budućnosti će najviše uticati razvoj novog života u društvu? Komunikacija kao vid društvenog aspekta koji je svakodnevno prisutan u mnogo čemu je olakšan, ali s vremenom postaje sve veći problem za pojedince i zajednicu. Olakšanje komunikacije stvara tehnološke ovisnike i socijalno nesposobne jedinice. Ljudi socijalne vještine komunikacije i ponašanja sve teže upotrebljavaju i posjeduju upravo zbog olakšica u komunikacije koje su omogućile nove tehnologije. Stvaranje „novog svijeta“ i „lakše komunikacije“ stvorila je društvo bez emocionalno- komunikativnih sposobnosti i samim time je ugrozila funkcionalnost zajednice.

Tehnološki napredak robotizirane i mehanizirane snage u poslovima također je izbacilo u „modernim“ i „razvijenim“ državama veliki broj radne snage, što je u mnogo čemu utjecalo na nestanak srednje klase/radnih ljudi i produbljivanje jaza između bogatih i siromašnih. Mehanizacija je omogućila efikasniju zaradu, proizvodnju, ali je samim time isključivale veliki dio društva iz procesa privređivanja čime je direktno ugrozila egzistenciju pojedinaca, porodica, članova društva.

Pored lošeg utjecaja pretjeranog razvoja tehnologije u proizvodnji i industrijalizaciji na radnu snagu i društvo, nakon faze zagađivanje okoline iz industrijske revolucije XVIII, XIX i XX stoljeća, danas razvoj tehnologija nakon devastirajućih posljedica na prirodu, ostavlja takve posljedice na čovjeka. Mašine i roboti su ograničili fizički rad čovjeka, čime se čovjek kao član i učesnik u procesu rada pretvara u višak ili u pukog posmatrača procesa rada.

Ovakav čovjek gubi na fizičkog aktivnosti što za direktnu posljedicu ima i ugrožavanje zdravlja čovjeka, jer čovjek zahvaljujući tehnologijama postaje „lijeni član zajednice“ koji na dodir ili klik upravlja procesima oko sebe- proizvodnim, zabavnim, životnim. Upravo ovo pretjerano korištenje i unapređivanje tehnologija i mašina dovodi do pitanja da li će čovjek uskoro stvoriti i zamjenu za sebe?

Upravo pitanje stvaranje nove svijesti i čovjekovog kreiranje sebe u tehnološkoj dimenziji predstavlja korak koji je pod velikom lupom čovječanstva. Da li će čovjek budućnosti kreirati nešto što će imati „dušu“ i što će moći biti na istom nivou kao čovjek? Da li je uopće moguće napraviti nešto tako i ako se napravi da li je moguće kontrolisati takav tehnološki poduhvat i kakva potreba postoji za time?

Ova pitanja, kao i mnoga filozofska, teško će imati odgovora u skorije vrijeme jer čovjek budućnost predvidjeti ne može.

Život kao smisao da bi se održao i postojao mora imati utemeljenje na prirodi i biologiji uz pomoć naučnih dostignuća koji olakšavaju život taman toliko da čovjek ima dovoljno vremena i snage za sebe. „Kontrolisana budućnost“ kao vid napretka zapravo predstavlja idealni oblik nukleusa i balansa života i napretka.

Pretjerana samostalnost tehnološke inteligencije može ugroziti superiornost i dominantnost čovjeka kao bića na ovom svijetu i upravo ta mogućnost ostavlja prostora da se napredak i tehnologija u neku ruku limitiraju i drže pod kontrolom.

Nekontrolisano i ubrzano razvijanje sistema svijesti pored čovjekove može izazvati probleme u budućnosti ako nije testirana i stavljena pod kontrolu. Ljudski um kao što mi volimo misliti najkompleksniji i najsloženiji oblik razuma može kreirati nešto što u suštini neće moći kontrolisati u budućnosti. Trenutak kada će do toga doći je teško predvidjeti, ali pravac u kojem čovječanstvo danas ide vodi nas upravo prema takvom raspletu događaja.

BUDUĆNOST- ŠTA NOSI?

Budućnost pred nama stvara nove puteve kojima civilizacija i ljudi trebaju da hode i da kreiraju historiju i pripremaju teren za novu budućnost novih naraštaja. Tehnologija treba da ostane alat nama, a ne da prevlada nama i bude uz bok u kreiranju svijeta kojeg poznamo.

Sve što u životu izmakne kontroli čovjeka, a čovjek je kreirao i stvorio izazove nesagledive posljedice za prirodu, čovjeka i zajednicu. Ljudi budućnosti, a i mi sadašnjosti moramo kontrolisati ono što imamo i ono što stvaramo jer svijest o nama zapravo je svijest o budućim generacijama.

Da li zaista želimo da stvorimo neki novi svijet ili želimo da sačuvamo postojeći, ili možda čak da obnovimo neki davno izgubljeni? Balans života i smrti zapravo je vaga života, koju svaki pojedinac treba da uspostavi i koja zapravo predstavlja unutrašnju i konačnu sreću. Višak svega stvara pritisak, manjak nesreću, a balans harmoniju života.

Da li mi možemo iskoristiti sebe i svoj život da svijet oko sebe napravimo harmoničnijim ili želimo da svijet olakšamo sebi i stvorimo problem drugima? Mi zapravo nosimo sa sobom i u sebi sve ono što svijet je imao i što će svijet imati. Zato razvitak zajednica, tehnologija i budućnosti zavisi od nas- korisnika i stvaranje svega je zapravo produkt nas. Sama sebe tehnologija stvoriti ne može,

a svijest joj podariti samo čovjek može. Zato trebamo na vrijeme izabrati, gdje nas vodi naš put života- u budućnost sa ili bez nas?

IZVOR:

Filozofija i svjesnost u budućnosti- Kiborzi i umjetna inteligencija u iščeivanju besmrtnosti- tekst

Featherstone, Mike; Roger Burrows (ur.), Kiberprostor, kibertijela, cyberpunk. Uvod. Naklada Jesenski i Turk, Zagreb 2001.

Gamez, David, Human and Machine Consciousness, Open Book Publishers, Cambridge UK 2018.

Greguric, I. Kibernetička bića u doba znanstvenog humanizma: Prolegomena za kiborgoetiku. Hrvatsko filozofsko društvo, Pergamena, Znanstveni centar izvrsnosti za integrativnu bioetiku Zagreb 2018.

Kaku, Michio, Fizika budućnosti, MATE d.o.o., Zagreb 2011.

Papadimitriou, Aristeia, The Future of Communication, Media & Communication Studies, Malmö University Swieden 2016.

Turkle, Sherry. Sami zajedno: zašto očekujemo više od tehnologije a manje jedni od drugih, TIM press, Biblioteka Incus. Zagreb 2012.

Yuval Noah Harari, 21 lekcija za 21. stoljeće, Fokus, Zagreb 2018.

Yuval Noah Harari, Homo Deus, Fokus, Zagreb 2017.